

פרשת ויקהל-שקלים
שנת תשפ"ב לפ"ק
גליון ס"ט



עידן

העאת
אל"קן אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

משנת החסידות

(שיעור על פרשת שקלים תשס"ח)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

חודש אדר - און בפרט פורים
- גיבט כח פאר יעדן איינעם
וואס וויל זיך מדבק זיין מיטן
בית המקדש, אז ער זאל זיך
קענען מדבק זיין און זיך
מקבל זיין אז ער וועט זיך
נישט לאזן פאַרשלעפן פונעם
גאנצן 'עולם הזה' וואס שרייט
אז מען קען לעבן א גוט לעבן
אַן דעם בית המקדש

מדור מסילת ישרים
עמוד ה'

יירם קרן
לעמו:
הרמת קרן
ישראל
לשורשם ע"י
השקלים

א. כי תשא: ע"י המנין מתחדש כחם של בני ישראל

מרוב חיבתו של הקב"ה לכלל ישראל רוצה למנותם בכל שעה | מנין - חיזוק לכל אחד ואחד בתפקיד המיוחד לו | המנין של כלל ישראל לאחר החטא הוא כמו התמנות מחדש בתוספות כח | פרשת שקלים נוהג לדורות ליתן תוספות כח לכלל ישראל לאחר מצב של ירידה

ב. לפקודיהם: דייקא ע"י המנין נעשה בחינת 'אין מספר'

המנין נותן כח לישראל שלא יכשלו בחטאים ושלא תשלוט עליהם מידת הדין | כלל ישראל נמשלו ל'כוכבי השמים' ול'עפר הארץ' והם שני בחי' 'מספר' ו'אין מספר' | בשורש עושים כלל"י רק רצונו של מקום ועל כן נתגלה שם הבחי' של 'אין מספר' | המנין בא לקשר המצב של אין עושין רצונו של מקום אל השורש ששם הם למעלה מן המנין

ג. זה יתנו: ע"י מחצית השקל נתגלה שורש נפשם

כלל ישראל הם עם נצחי ולא שייך אצלם מיתה רק חזרה לשורש | ע"י הנס של פורים נתגלה שורש נפשם ובזה טעה המן כשחשב שבז' אדר מת משה | מחצית השקל בא למנין ולקרבות שענינים הוא לגלות השורש | ע"י מחצית השקל נתגלה שהם למעלה מכל מנין ומספר וכשמגלים זאת נתבטל כחו של עמלק

א.

כי תשא: ע"י המנין מתחדש כחם של בני ישראל

מרוב חיבתו של הקב"ה לכלל ישראל רוצה למנותם בכל שעה | מנין - חיזוק לכל אחד ואחד בתפקיד המיוחד לו | המנין של כלל ישראל לאחר החטא הוא כמו התמנות מחדש בתוספות כח | פרשת שקלים נוהג לדורות ליתן תוספות כח לכלל ישראל לאחר מצב של ירידה

מחודש ניסן ואילך, וכדרשת חז"ל (מגילה כט:): 'זאת עולת חודש בחדשו, (במדבר כח, יד) אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה, וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה קדמינן וקרינן באחד באדר כי היכי דליתי שקלים למקדש'. וצריך לבאר מה שייכות יש לענין השקלים הנהוג לדורות עם פרשת 'כי תשא' את ראש בני ישראל' דמיירי מן המנין שמנו את בני ישראל, וכמו"כ יש לבאר מהו ענין נתינת מחצית השקל דווקא ולא שקל שלם.

ענין מה שהקב"ה רוצה למנות כלל ישראל הוא להראות חיבתו לפנינו

ובתחילה נבאר בכלל את ענין המנין שמנו את ישראל, והנה בריש פרשת במדבר (א) כתב רש"י ד'מתוך חיבתו לפנינו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים,

מחצית השקל שנתנו כלל ישראל עבור המנין שמנו אותם לפקודיהם, ואילו מצות השקלים אשר היה נוהג לדורות אינה שייכת לכאורה לענין המנין של כלל ישראל, אלא ענינו הוא כדי להביא קרבות ציבור מתרומה חדשה

אוהב ישראל פרשת שקלים

אבן שורש הדבר הוא כך, דהנכ כתיב (ישעיה מ, כו) המוליח צמספר לצאס לכולס צשס יקרה גו' דהקצ"ה מונה כל לצאיו אף צהשמים לכל כוכצ יקראו צשס. ולכאורה יפלא מה לורך יש צמנינס... אך מה שהש"י מונה אותס וקוראס צשסס הוא לעובתן. דעל ידי שהקצ"ה מזכיר שמוטיהן צפרעות לכל אחד מה צה להס חיות... כמו כן לצאות עם צני ישראל מלינו שהקצ"ה צוה למנותן כשראס שנפלו ממדריגתן כמו כאן שהיה אחר העל העגל. לזה פקד הש"י למשה למנותן ומשה ודאי כשמנה אותס עם דציקות ודיצור אלהי אשר היה מדצב מתוך גרונו של משה. וצוה שצא כל אחד מישראל דציצורו של משה נמשך לכל אחד ואחד חיות מלעילא

חודש אדר - משמיעין על השקלים, ומחייית עמלק
תנן בריש מסכת שקלים (פ"א מ"א) 'באחד באדר משמיעין על השקלים', הנה חודש אדר הוא חודש המיוחד למחייית עמלק, ובו גם משמיעין על השקלים ובוודאי מישך שייכי אהרדי, וכך איתא להדיא בגמ' (מגילה יג:), 'אמר ריש לקיש, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה עולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו', והרי שעל ידי השקלים אכן זוכים למחייית עמלק, ויש לבאר השייכות של שני העניינים האלו, מצוות מחייית עמלק ומצוות הבאת שקלים לקרבות של תרומה החדשה.

מחצית השקל - למנין או לקרבות הציבור

ובכלל יש לבאר את ענין השקלים, והנה קריאת פרשת שקלים הינה בענין

וזהו גם ענין המנין שמונים את כלל ישראל, כי כלל ישראל הנם צבאו של הקב"ה, וכל אחד מהם יש לו מינוי ותפקיד מיוחד בבריאה, והמנין בא לחזק מחדש את תפקידו של כל אחד מישראל... והיינו שהמנין שמנו אותם לאחר המגיפה היה כמינוי חדש, על ידי שקבלו תוספת כח לתפקיד אשר עליו הם מופקדים

~
דהנה כל נשמה השוכנת בגוף בעולם הזה אינה אלא חלק מן הנשמה בלבד, וחלק זה אינו אלא ענף המתפשט משורש הנשמה הנמצא תחת כסא הכבוד, ושורש זה נקרא בשם 'כוכב', וזהו ענין מה שמצינו במנין כלל ישראל אשר הם 'כוכבי השמים', ומאידך נאמר עליהם כי הינם 'כעפר הארץ', כי קאי על שורש הנשמה שלמעלה, וכעפר הארץ קאי על הענף שלמטה

וכשכא להשרות שכיתנו עליהם מנאן', ובפרשת כי תשא פירש רש"י דמנין זה שבחומש הפקודים הוא מנין שיה לזה המנין שנעשה ע"י נתינת מחצית השקל שנאמר בפרשה זו, וענין מנין זה היה למנות את דור יוצאי מצרים בכדי לתקן ולכפר על חטא העגל, כדי שתוכל השכינה לשרות עליהם. וכן בפרשת פינחס מנו את כלל ישראל אחר החטא של פעור, ופירש"י שם (כו, א) 'משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן, והוא מונה אותם לידע מנין הנותרות'. הנה חזינו כי הענין שציווה הקב"ה למנות את כלל ישראל הוא כדי ליתן כח וחיוזק לבני ישראל לאחר חטא העגל ולאחר מעשה פעור, ודבר אחד הוא עם הטעם אשר מתוך חיבתו מונה אותם כל שעה.

שם - היינו מינוי לתפקיד, מנין - היינו חיוזק לתפקיד

והנה בענין המנין בריש פר' שמות (א, כ) פירש"י 'להודיע חיבתם שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעיה מ, כו) המוציא במספר צבאם, לכולם בשם יקרא'. ויתבאר כי הנה ענין הקריאה בשם, הוא מה שהקב"ה ממנה כל כוכב וכוכב על תפקידו, וזהו ענין השם של הכוכב - תפקידו והתמנותו, וענין המנין הוא הכח

והחיוזק לתפקיד ולהתמנות, דהנה הכוכבים הם צבא השמים, וכל כוכב מיוחד לתפקיד אחר בבריאה, איש על מחנהו ואיש על דגלו. ועל שם זה נקרא הקב"ה בשם 'צבקות', דהוא מושל על צבא השמים, וכדכתיב (נחמיה ט, ו) 'וצבא השמים לך ממתחיים', שכל צבא השמים בטלים אל הקב"ה, וכאשר הקב"ה מונה את הכוכבים הרי זה כמלך המונה את חיילותיו אשר יחד עם המנין הינו מחדש את מינויו של כל אחד מהם לתפקידו, דהיינו השם הוא עצם המינוי לתפקיד והמנין הוא המשפיע חיוזק וכח חדש להתמנות זו כדי שיוכלו הצבא להמשיך ביתר שאת וביתר עוז להשלים את תפקידם.

המנין של כלל ישראל לאחר החטא הוא כמו מינוי מחדש בתוספת כח

וזהו גם ענין המנין שמונים את כלל ישראל, כי כלל ישראל הנם צבאו של הקב"ה, וכל אחד מהם יש לו מינוי ותפקיד מיוחד בבריאה, והמנין בא לחזק מחדש את תפקידו של כל אחד מישראל, ובפרט כאשר מידת הדין מתוחה על ישראל והינה פוגעת בהם ח"ו כדרך המגיפה שהיתה אחר חטא העגל ואחר החטא של מעשה פעור, הנה אז הוצרכו ביותר לחזור ולמנותם בכדי לחדש את

ב.

לפקודיהם: דייקא ע"י המנין נעשה בחינת 'אין מספר'

המנין נותן כח לישראל שלא יכשלו בחטאים ושלא תשלוט עליהם מידת הדין | כלל ישראל נמשלו ל'כוכבי השמים' ול'עפר הארץ' והם שני בחי' 'מספר' ו'אין מספר' | בשורש עושים כלל"י רק את רצונו של מקום ועל כן נתגלה שם הבחי' של 'אין מספר' | המנין בא לקשר המצב של אין עושין רצונו של מקום אל השורש ששם הם למעלה מן המנין

בלבד, כי אצלם שייך שיהיו במצב שצריכים לחברם שוב אל השורש, אבל השרשים עצמם אינם צריכים למנין הזה כלל, כי אינם צריכים לחיבור. ומעתה נמצא כי בשעה שהענפים מחוברים אל שורשם בשלימות הרי גם הם עצמם אינם צריכים למנין כי הם כבר מחוברים לשורשם.

ולכן לעת עתה כל עוד שלא נעשה התיקון השלם ואין הענפים מקושרים לשורשם, באופן שהינם מאוחדים עמם ממש עד אשר גם הם כבר לא יצטרכו למנין - והיינו אשר הם בגדר אין עושין רצונו של מקום - ממילא הינם צריכים למנין כדי לחברם אל שורשם, ואילו השרשים עצמם אשר הינם בבחי' עושין רצונו של מקום הם למעלה מגדר המנין כאמור, ונמצא דכל ענין המנין אינו שייך רק על הענפים, אשר על ידי המנין מחברים את הענף אשר הינו בגדר מנין אל השורש שאינו בגדר מנין, וזהו ביאור מאמר חז"ל דלעיל 'והיה מספר בני ישראל' - מי שצריכים מספר - הם הענפים אשר הם בחי' אין עושין רצונו של מקום, כי אינם מקושרים אל שורשם, וע"י המספר יתחברו אל בחי' 'אשר לא ימד ולא יספר', היינו השרשים אשר אינם בגדר מנין.

ובכך מבואר הענין מה שצריך ליתן רק מחצית השקל, דהוה להורות אשר המנין אינו בא על כל כלליות ושורש הנפש, ואין זה אלא לצורך חלק הענף של הנפש אשר הינו בגדר מנין, כדי לקשר אותו אל מחציתו האחר אשר אינו בגדר מנין, וכדנבאר.

ועבודת האדם היא לקשר את הענף שלמטה אל שורשו שלמעלה, וכל המכשולות שנכשלים בהם בעולם הזה וכל הדינים הבאים מהמתם, הרי הם מהמת שהענפים אינם מחוברים לשורשם. ומעתה מאחר שהענף התנתק משורשו, הנה תכלית המנין הוא לחזור ולקשר את הענף לשורשו בכתחילה, ועל אחת כמה וכמה שבכח המנין לקשר את כלל ישראל אל שורשם באופן שלא יבוא להתנתק ממנו כלל.

כלל ישראל בשורשם עושין אך ורק רצונו של מקום ושם הם למעלה מן המנין

והענין הוא, דהנה כלל ישראל בשורשם נקראים 'קודש ישראל לה' ראשית תבואתו' (ירמיה ב, ג), ומצד שורש זה, הנה כל איש ישראל אינו עושה אלא אך ורק את רצונו של מקום, והמנין אינו בא אלא לקשר את הענף שבעוה"ו שיתגלה למטה כפי שהוא באמת בשורשו למעלה. והנה איתא (יזמא כב): על הפסוק 'והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר' (הושע ב, א), ורמי רישא אסיפא, ד'והיה מספר בני ישראל' משמע דאית להו מנין, ובסיפא קאמר 'לא ימד ולא יספר', ומשני כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום.

המנין בא לקשר הענף אל השורש ששם הם למעלה מן המספר ומנין

ויתבאר כי הנה כאמור המנין נועד לחבר הענפים אל שורשם, והמנין הזה הוא הצורך של הענפים

זה יתנו: ע"י מחצית השקל נתגלה שורש נפשם

כלל ישראל הם עם נצחי ולא שייך אצלם מיתה רק חזרה לשורש | ע"י הנס של פורים נתגלה שורש נפשם ובזה טעה המן כשחשב שבז' אדר מת משה | מחצית השקל בא למנין ולקרבתו שענינים הוא לגלות השורש | ע"י מחצית השקל נתגלה שהם למעלה מכל מנין ומספר וכשמגלים זאת אזי נתבטל כחו של עמלק

העונש מקשר את כלל"י לשורשם והמנין אח"כ מחדש את כחם

ובענין המנין שמונים את כלל ישראל אחר המגיפה אשר התבאר כי מנין זה גורם שיתעלו מעל מידת הדין ששלטה במגיפה, הנה אין המכוון בכך כפשוטו אשר ע"י המנין מתעלים מעל מידת הדין, אלא המכוון הוא אשר המגיפה היא זו שעל ידה מתקשר הענף לשורשו, **דכל עונש הבא על הענפים ענינו הוא לכפר עליהם ככפרת מזבח, שהיטורים מכפירים עוונותיו של אדם ובכך חוזר הוא להתקשר אל שורשו**, ובפרט בענין מגיפה אשר זהו הסתלקות מן העולם, כי הנה ענין הסתלקות היא ההתעלות אל השורש, והינה נקרא 'העלאת מ"ן' אל השורש שלמעלה, כדרך אשר ההקרבה ע"ג המזבח אשר ענינה להעלות מ"ן (וביאור ענין העלאת מ"ן הוא אריכות גדולה ואכמה"ל ואי"ה עוד חזון למועד), וכל העלאת מ"ן גורם שיושפע שפע חדש מלמעלה למטה, **ובשעה שמונים את ישראל יורד שפע זה שנגרם על ידי ההעלאת המ"ן, ונמצא שההתחדשות שנעשית ע"י המנין באה מכה ההעלאת מ"ן שנעשית ע"י העונש.**

כלל ישראל הם עם נצחי והמיתה שלהם זהו התכללות בשורשם

וביתר ביאור, הנה כאשר גוי מת אזי הינו מתבטל לגמרי, אך כאשר איש ישראל מסתלק מן העולם הנה השורש שלו למעלה לא מת, כי כלל ישראל הינם נצחיים ואי אפשר לכלותם ח"ו, וכדכתיב (ירמיה ל, יא) **'כי אעשה כלה בכל הגוים וכו' אך אותך לא אעשה כלה, ויסרתיך למשפט ונקח לא אנקך'**, והמיתה של איש ישראל, באמת אינה אלא עליה אל הנצחיות, אל שורשו הנצחי שלמעלה, והנה ע"י עליה זו מתחדש החלק הנצחי שלמעלה ושוב הינו מאיר לענפים, עד אשר נצחיות זו ניכרת גם למטה, נמצא שע"י העלאת המ"ן של המגיפה מתחברים הענפים אל שורשם ויש התחדשות בחיות של כלל ישראל.

ע"י גזירת המן המשיכו חיות חדשה משורש נפשם והנה הנס של פורים בנוי על הסדר הזה, דע"י נס זה נתחדשה הנצחיות של כלל ישראל, וזאת מכח מה שכלל ישראל 'נקהלו ועמוד על נפשם' (אסתר ט, טז), והיינו שמחמת שגור עליהם המן להשמיד להרג ולאבד, וכבר הרגישו טעם מיתה

עד ששבו כולם בלב שלם, הנה אז עמדו על שורש נפשם אשר אינו יכול להתבטל, ועל ידי זה התחברו כל הענפים אל שורשם, והוא מה שאמרו חז"ל (ירושלמי תענית ג.) מעמיד להם מלך קשה כהמן כדי שישוּבו בתשובה, כי כאמור על ידי הגזירה באו לידי תשובה ומעשים טובים, ועי"ז נגרם העלאת מ"ן אל השורש, ונמשכה חיות חדשה אל השורש, ומשם המשיכו חיות לענף שלמטה.

הסתלקות משה רבינו הוא גם לידתו

וזהו ג"כ ענין מה שאמרו חז"ל (מגילה ג.) דהמן שמה שמחה גדולה על שנפל הפור בירח שמת בו משה, ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד, והיינו שהמן לא ידע שהמיתה של משה אינה מיתה בעצם, כי אדרבה כאשר משה מת אזי הינו מתחדש, ונחשב כאילו באותה שעה נולד משה, ומשה הוא כללות נשמת ישראל ולכן **אצל כל כלל ישראל, כיון שיש להם שורש למעלה לכן ההסתלקותם מעולם הזה גורמת להתחדשות.**

מחצית השקל בא הן למנות את ישראל והן לקרבתו המזבח כי ענינים שזה

ומעתה נמצא כי מה שמשמיעין על השקלים בחודש אדר, אשר שקלים אלו באים לחדש את הקרבתו ציבור מתרומה חדשה, אכן ענינו שזה לפרשת 'כי תשא' שהוא הציווי על המנין של כלל ישראל, דענין שניהם הוא לחדש את העבודה המקשרת את ענף הנשמה שלמטה עם שורשה שלמעלה ע"י העלאת מ"ן, כי כאמור ע"י הקרבתו יש העלאת מ"ן המקשר את הענף לשורשו. ומעתה יתבאר כי קשר זה הינו ענין כללי בעבודת ה', והרי זה יכול לבוא באופן אשר האדם מתעורר מעצמו להתחדש והרי הוא מביא קרבן מתרומה חדשה אשר זהו תרומת מחצית השקל לקרבתו הציבור - ועל ידי זה שוב יתחבר אל שורשו, ובאם אינו זוכה ח"ו אזי באה התחדשות זו על ידי הגזירות והמנין שלאחריהם וכמו שהתבאר.

וזהו אשר בפרשת כי תשא נאמר (שמות ל, יב) **'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, דהיינו שלא יצטרכו לבוא לידי נגף כדי יתקשר הענף לשורשו, אלא שקשר זה יבוא מצד מהאדם עצמו. ועכ"פ הנה התקשרות זו מגלה מחדש את השורש הנצחי של כלל ישראל שלמעלה.**

יש זמנים שצריכים לגלות השורש של כלל ישראל הבחינה של 'לא ימד ולא יספר'

והנה הקב"ה סידר כמה אופני תיקונים אשר הם תלויים כפי העיתים והזמנים, והיינו דישנם זמנים אשר בהם מסתפקים בשמים בעבודת ה' באופן אשר שורש קדושת ישראל הינו בהעלם ובהסתרה, וישנם זמנים אשר בהם נדרש לגלות את שורש

אוהב ישראל פרשת שקלים

וזה"ש כי תשא את ראש בני ישראל. ר"ל כשתראה לזקוף ראשן של ישראל ולהמשיך להם חיות מחדש ע"י המספר. זה יתנו מנחלת השקל. זה שמשויים הנציה (ישעיה שס) מרוז אוניס ואמין כה איש לא נעדר. ר"ל ע"י המספר דלעילא של הש"י שמזכיר כל אחד מישראל עי"ז צא כח וחיות לכל אחד ואחד שלא יעדר שום אחד מזה ח"ו. ולא יהיה צדק שום העדר והסרון. חכו שמשמיעין על השקלים היינו שעל ידי השקלים נתן הצנח וחיות לעולם

קדושת ישראל בפועל ממש בעולם הזה, וכדי לגלות זאת צריך למנות את כלל ישראל, וכדנתבאר שכמו שהמלך מונה את חיילותיו כך מונה הקב"ה את כלל ישראל לידע את מנין הצבא שיש לו למטה בעולם הזה, ואזי מתגלה גם למטה שורש הנפש שלמעלה. **ואם בעת המנין מתברר כי הענפים הינם דומים לשורשם, וכדרך אשר השורשים הינם בבחי' 'לא ימד ולא יספר' כן גם הענפים הינם בבחי' זו, הנה בכך נמצא כי הם בדרגה של עושים רצונו של מקום וממילא אין עליהם שום קטרוג, וזהו הסדר בשעה שנצרך השורש שלמעלה יתגלה בפועל ממש למטה בעולם הזה.**

ע"י מחצית השקל בחודש אדר מתגלה שהם למעלה מכל ענין של מנין ומספר

והזמנים אשר בהם נצרך שיתגלה השורש בפועל ממש למטה בעוה"ז, הנה זהו הזמן אשר בו מונים את כלל ישראל ע"י מחצית השקל, וכאמור אשר ענין המנין הוא להאיר בהענף בשעה שהוא בבחי' 'והיה מספר בני ישראל', והינו בגדר מנין, את בחי' 'לא ימד ולא יספר'. והנה העצה לכך היא ע"י נתינת מחצית השקל, כיון שבכך מורים אשר המנין הוא על השקלים ולא על כלל ישראל, דכלל ישראל בעצמותם הינם בבחי' 'לא ימד ולא יספר', ומחצית השקל מורה על כך שהנשמה כאן הינה רק ענף מהשורש, וכיון שבשורש ישראל הם למעלה מן המנין לכן באמת גם למטה הם למעלה מן המנין, ומה שמונים אותם עתה אינו אלא על דבר חיצוני, אך הם בעצמם אינם בגדר מנין כלל, ועי"ז אכן ממשיכים בהם את האור של בחי' 'לא ימד ולא יספר', ונחשב שלא מנו אותם. וזהו הזמן של חודש אדר אשר בו משמיעין על השקלים, ובו מתגלה השורש של כלל ישראל.

כשמגלים שכלל ישראל הם למעלה מן המנין אזי נתבטל עמלק

ומעתה הנה שורש זה של כלל ישראל אשר הינו בבחי' 'לא ימד ולא יספר' זהו גדר ראשית אשר עמלק אינו יכול להתנגד אליו, דכל מהותו של עמלק הינו מענין מדידות והגבלות דהיינו מנין, וזהו הראשית של עמלק, ולכן כל דבר אשר הינו תחת שליטת הדין היינו תחת ענין מדידות והגבלות, שם ישנו שליטת עמלק. אך הראשית של כלל ישראל הינה בבחי' 'לא ימד ולא יספר', כי בשורשם מקושרים כלל ישראל אל הקב"ה ללא מדידות ומנין, ובמידה כנגד מידה גם כלל ישראל בעצמם אינם בגדר מדידה, ואי אפשר למנותם, דכדרך שיש להם קשר אל הקב"ה ללא חשבונות כך גם עליהם אי אפשר לשאול שום שאלות, וזהו מצד שרשם האמור, ובכך מכניעים את קל"י עמלק, שיתקיים בקרוב, אמן.

והנה הנס של פורים בנוי על הסדר הזה, דע"י נס זה נתחדשה הנצחיות של כלל ישראל, וזאת מכח מה שכלל ישראל 'נקהלו' ועמוד על נפשם' (אסתר ט, טז), והיינו שמחמת שגור עליהם המן להשמיד להרג ולאבד, וכבר הרגישו טעם מיתה עד ששבו כולם בלב שלם, הנה אז עמדו על שורש נפשם אשר אינו יכול להתבטל, ועל ידי זה התחברו כל הענפים אל שורשם

ומעתה נמצא כי מה שמשמיעין על השקלים בחודש אדר, אשר שקלים אלו באים לחדש את הקרבתו ציבור מתרומה חדשה, אכן ענינו שזה לפרשת 'כי תשא' שהוא הציווי על המנין של כלל ישראל, דענין שניהם הוא לחדש את העבודה המקשרת את ענף הנשמה שלמטה עם שורשה שלמעלה

א.

מצות מחצית השקל מברית מצות צדקה שיהיה לשמה

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם, ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם (שמות ל, יב).

אי' בגמ' (ב"ב י: א"ר אבהו, אמר משה לפני הקב"ה, רבוננו של עולם במה תרום קרן ישראל, אמר לו ב"כ תשא, ע"כ. ויש לבאר במה התייחדה מצות נתינת מחצית השקל, אשר היא גורמת להרמת קרן ישראל, ומה היא הרמת קרן זו.

אמרו חז"ל (פסחים ט) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאחיה בן העולם הבא הרי זה צדיק גמור. ובפשוטות הרי זה לפי שענין הצדקה הוא עבור תועלת העניים, ולכן אין מביטים על כוונת האדם הנותנה אם הוא כהוגן, אלא העיקר בקים מצוה זו הוא אם למעשה קיבל העני את מה שצריך. אבל יש להתבונן מדוע אכן עשה ה' ככה, למה אפשר לקיים מצות צדקה גם כאשר הוא 'שלא לשמה'.

וי"ל כי מצות צדקה יורדת גם אל אומות העולם, שהרי אמר רבן יוחנן בן זכאי (ב"ב י: כ) כשם שההטאת מכפרת על ישראל כך צדקה מכפרת על אומות העולם, וכך מצינו בדניאל שיעין לנבוכדנצר ואמר לו (דניאל ד, טז) וחטאך בצדקה פרוק וגו'. והרי אה"ע ודאי אינם יכולים לקיים מצוה לשמה, ולכן עשה הקב"ה שיוכלו כלל"י לקיים מצוה זו שלא לשמה, ועי"ז תוכל מצוה זו לרדת גם למקומם הנמוכה של אה"ע ועדיין להישאר בקדושתה. ואכן אברהם אבינו אשר קירב את גרים אל הקדושה, עשה זאת ע"י מדת החסד אשר נהג בה, לפי שמדת החסד ומצות הצדקה המשתלשלת ממנה גדול כוחם לרדת למקומם של אה"ע כנ"ל.

אמנם המצוה של צדקה ירדה גם לאומות העולם כדי להעלות משם ניצה"ק, אבל צריכה להתעלות אח"כ אל הקדושה לרשותם של כלל ישראל לבחי' לשמה, ועל כך נאמר (משלי יד, טז) צדקה תרוםם גוי וחסד לאומים חטאת, ובגמ' (ב"ב י: ט) ביארו בפסוק זה כמה וכמה מן התנאים איך ובמה מרוממת היא הצדקה של כלל"י מן הצדקה של אה"ע. כי יש צדקה בטוהרתה שהיא במדרגת כלל"י לבדם בלי תערובת אה"ע, וזהו ע"י צדקה כנוונה שלימה לשמה. ועל כך אמר משה רבינו 'במה תרום קרן ישראל' שתהיה צדקה השייכת לכלל"י לבדם שהיא בחי' מצוה לשמה כראוי. ואמר לו הקב"ה 'כפי תשבת, דע'י נתינת מחצית השקל לצורך נדבת המושכן והקרבת קרבניו, והיא צדקה המיוחדת לכלל"י ובה 'תרום קרן ישראל' ותתברר קדושת וטהרת הצדקה של כלל"י, ותצא מן ידי אחיות אומות העולם.

ואכן צדקה זו באה באופן של מצוה לשמה, הנעשית בלי פניות וכוונות שלא לשמה. שהרי תמיד כאשר האדם נותן צדקה, הרי הוא עושה זאת עם כל מציאותו הנעצמית, שהרי הוא תולה את נתינתו בהרגשיו ותנועות לבבו, עד כמה נתעורר לבו ברחמנות על אותו העני, וכך גם תלויה נתינתו במדת יכלתו ועשרו, ונמצא כי מצוה זו מתקיימת באופן התלוי הרבה על מציאותו של האדם הנותן. ובה מובן ביותר למה מצוה זו יכולה להיות גם שלא לשמה, שהרי היא מצוה התלויה בתכונות נפשו של האדם, ולכן אפשר שיתערב במצות הצדקה ג"כ את רצונותיו לכבוד ושאר פניות. אבל מצות מחצית השקל שבאה באופן של 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעט', לא היה האדם יכול לתלותה בהרגשיו ולא ביכלתו, אלא כל כלל ישראל באופן שווה קיימו מצוה זו והשתתפו בקדושת ביהמ"ק. ולפי שצורת קיום המצוה באה באופן של קיום רצון ה' בלי עירוב הרגשיו ותכונותיו של האדם ואף לא מציאות חייו, לכן גם לא התערבה בה כוונה שלא לשמה.

ב.

ע"י השקלים נתנשאו בני ישראל למדרגת משה רבינו

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו' (שמות ל, יב). הנה 'בני ישראל' הוא בגי' (תר"י) 'פחות ממנין משה רבינו' (תר"י), אכן ע"י מצות מחצית השקל אשר הוא במשקל י' גרה, ניתוסף י' על בני ישראל ונהיו במספר השוה עם משה רבינו. ועל כך אמר הקב"ה למשה רבינו 'כי תשא את ראש בני ישראל, שיעמוד ויקוף את ראשם של בני ישראל (תחומא תשא, ג) להתעלות אל בחי' משה רבינו, והוא ע"י מצות מחצית השקל [ולכן נקרא מחצית השקל בשם 'משאת משה' (דה"ב דר, ט), כי בזה נתנשאו כלל"י ורמה קרנם להגיע לבחי' משה רבינו].

ג.

מחיית עמלק ע"י כח השמיעה שירוד עד האחרית

באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים (שקלים פ"א מ"א).

אי' בגמ' (גיטין נו: ב) כי לפני חורבן ביהמ"ק נפגש רבן יוחנן בן זכאי עם אספסיינוס קיסר, ואמר לו כי ודאי מלך הוא לפי שביהמ"ק עתיד ליפול בידו, והכתוב אומר על ביהמ"ק (ישעיה י, יג) והלבנון באדיר יפול. ומסופר שם דמששמע דבר זה לא היה יכול ללבוש נעלו אחת, אמר לו ריב"ז שהוא לפי שנתקיים בו מאמר הכתוב (משלי טו, ז) שמועה טובה תדשן עצם עי"ש. הרי כי גדול כוחה של שמיעה המשפיעה על כל אברי האדם, ומוניעה אפי' אל המקומות הרחוקים ביותר בקומת האדם שהם הרגלים, ואף עליהם היא משפיעה לטובה.

והנה הרגלים הם בחי' האחרית שבקומת האדם, וא"כ נמצא כי כח השמיעה היוורד עד הרגלים היינו שהוא יורד עד האחרית. ולכן מצינו כי בכח השמיעה באו למחות את זרעו של עמלק, כי עליו כתוב (במדבר ד, ט) ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד, ועל כן באה מחייתו בכח השמיעה היוורד עד האחרית, כי שם היא מפלתו. וזהו מה שאמר הקב"ה למשה רבינו (שמות יז, יד) ושים באוני יחושע כי מחה אמהח את זכר עמלק וגו', כי דוקא ע"י שמיעתו של יחושע באה הנענת עמלק. וכן כאשר יצא שאול המלך להילחם בעמלק, נאמר שם (ש"א טו, ד) הלשון וישמע שאול את העם, ולרמוז בא כי הכניס בהם את כח השמיעה המכניעה את עמלק. ואצל יתרו שנאמרה בו שמיעה טובה כאשר אמר הכתוב עליו (שמות יח, א) וישמע יתרו וגו', ושמועה טובה זו ירדה עד רגליו, שהרי עי"ז נשא לבו את רגליו ללכת אל המדבר ולהתקרב לכלל"י, ואמרו חז"ל (מובא ברש"י שם) כי שמיעתו היתה על מלחמת עמלק, כי אכן כח השמיעה הנוכח מכניע את עמלק.

ובעת חורבן ביהמ"ק גילה הקב"ה תוקף כח השמיעה שיש בקדושה, משום דשמיעה טובה של מלכות הסטרא אחרא נתן חיות להרגלים וירד הכח השמיעה עד הרגלים, א"כ יש מזה ללמוד ק"ו מהסטרא אחרא מה כאשר מלך בין העכו"ם שמוע שהיא מלך תדשן רגליו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כאשר יהיה שמיעה טובה של מלכות שמים שתירד עד רגלי הקדושה, ושם נתבטל כח עמלק כי אחריתו עדי אובד. ורק כשנתגלה הכח השמיעה של הסט"א יודעים עד היכן מגיע הכח השמיעה של הקדושה ועי"ז נתגלה הסוף וביטול של עמלק כי אחריתו עדי אובד.

ועל כך אמר הכתוב (תהלים צג, ד) מקולות מים רבים אדירים משברי ים, שהם הקולות של הסט"א שמתגברים בקול 'אדירים' בכח השמיעה, ובאים להחריב עי"ז את ביהמ"ק.

ד.

ע"י המנין של כלל"י מוחיין את עמלק

באחד באדר משמיעין על השקלים (שקלים פ"א מ"א).

הנה חודש אדר הוא זמן מחיית עמלק, וי"ל כי לכן מביאים בו את השקלים, אשר מצוה זו ניתנה מעיקרא כדי למנות את ישראל, כי בזה מוחים את עמלק.

כי 'עמלק' הוא בגי' 'ספק' כידוע, ואי' בספה"ק כי לכן באה מחייתו ע"י שם ה' אשר הוא בחי' ודאי כטעם 'הוודאי שמו' (פי"ט וכל מאמינים). והנה 'שם הוי"ה' הוא בגי' 'חשבון', כי אכן חכמת החשבון היא חכמה ודאית שאין בה שום ספק, והיא בחי' הארה משם ה' אשר הוא ודאי כנ"ל. ולכן עוסקים בחודש אדר בחשבון מנין כלל"י, בכדי להכניע את הספק של עמלק.

והנה חשבון שהוא שם הוי"ה הוא בגי' קב"ז יותר ממנין עמלק, ועי"כ הוא מנין קב"ז. וי"ל כי זהו ענין קב"ז מדינות המלך אחשורוש, אשר מלכה אסתר המלכה עליהם ועי"ז מחו את עמלק. כי בזה הגבירה את בחי' החשבון על טומאת עמלק, ועי"ז התגלה שם ה', וכמו שדרשו חז"ל (מגילה י: ו) היתה לה' לשם (ישעיה נה, י) זו מקרא מגילה.

ה.

כל אחד מישראל יש לו חלק בביהמ"ק השלישי

ושקל אשא בבית נכון ונשא (מוסף לשבת שקלים).

לשון הפייטן 'בבית נכון ונשא' מיוסד על הכתוב (ישעיה ג, ב) נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מנובעות וגו', אשר שם מדברים על הבית השלישי שיבנה בב"א. ויש לבאר מה כוונתו לרמוז בלשון זה.

הנה ביהמ"ק הוא מקום קיבוץ כלליות נשמות ישראל, וכמו שכתוב עליו (שה"ש ד, ט) כמגדל דויד צוארך בניו לתלפיות, ודרשו חז"ל (ברכות ז) שהוא תל שכל פיות פונים אליו, והיינו כי כל נשמות ישראל מושרשים בכנס"י השורה בביהמ"ק. והנה הגאולה השלימה כבר התעכבה זה רבות בשנים, וביארו בספה"ק דהיינו מפני שהקב"ה מתעסק בתיקון כל נשמות ישראל, ולכן התעכבה הגאולה עד הנה, בכדי שיוכלו כל נשמות ישראל לבא אל תיקונם השלם. ולכן בהגיע זמן התיקון השלם ירד ביהמ"ק השלישי בניו ומשוכלל מן השמים, והיה 'נכון ונשא' ומושלם בתכלית השלימות, כי יכלול בו את כל נשמות ישראל אשר יהיו כבר בתכלית השלימות.

ועל כך רמז הפייטן באמרו כי כל אחד ואחד מישראל יש לו חלק בביהמ"ק, ועל כן יתן כל אחד ואחד את שקלו אל הבית המקדש שכולל בה את כל הנשמות של כלל ישראל, וזהו 'ושקל אשא בבית נכון ונשא', שנכון בתכלית השלימות, כי יכלול בה כל הנשמות, ונוכה לזה בב"א.

ושקל אשא בבית נכון ונשא: חודש אדר רופט אויס: מיר האבן היינט אויך א בית המקדש

א. מכון לשבתך: דער טויש וואס דער בית המקדש האט געמאכט אין דער וועלט
בעפאר מתן תורה האט דער רבש"ע גערוהט בלויז אויבן אין הימל | די וועלט האט בלויז געדינט אלס 'היכר' אויפן אומן וואס האט עס געמאכט | עס איז נישט געווען שייך קיין דביקות צום רבש"ע דורך דער וועלט גופא | נאך מתן תורה איז דער רבש"ע אראפגעקומען רוען דא אין וועלט | עס איז נתגלה געווארן אז 'מלא כל הארץ כבודו' | דער גילוי האט אנגעהאלטן נאך מתן תורה - דורכן משכן | יעדער איד האט געמוזט קומען עולה רגל זיין - כדי זיך צו טרעפן פנים אל פנים מיטן רבש"ע | דערנאך האט מען גענומען דעם גילוי פון השראת השכינה איבעראל

ב. כהר ציון לא ימוט: דער בית המקדש איז קיינמאל נישט געווארן 'אויס'
דער רבש"ע האט געוואוסט אז דער בית המקדש וועט מוזן חרוב ווערן | דאך האט ער געוואלט אז מען זאל עס שוין בויען | חרוב ווערן מיינט נישט אז עס איז מער נישטא | חרוב ווערן מיינט אז עס איז פארהוילן | מען מוז נישטערן און זוכן - כדי זיך מדבק צו זיין צו איר | ווען מיר וואלטן קיינמאל נישט טועם געווען דעם טעם בהתגלות - וואלטן מיר נישט געקענט זיך מדבק זיין צו איר בפנימיות | איינמאל מיר האבן שוין טועם געווען א טעם פון השראת השכינה - קענען מיר זיך נישט בארואיגן | כביכול ביים רבש"ע איז אויך אזוי | צדיקים זענען דבוק אינעם בית המקדש | אור הצדיקים איז דער אור פון בית המקדש

ג. נס פורים זאגט אז דער אויבערשטער רוהט מיט אונז אין גלות
דער טעות אז די זיבעציג יאר האט זיך שוין געענדיגט האט געפירט דערצו אז אידן זאלן זיך מייאש זיין פון גאולה | דאס אליינס איז נאך א האלבע צרה - ווייל עס איז כאטש געווען מיט א צער | אחשוורוש מיט זיין סעודה האט פארערגערט דעם מצב, אריינברענגענדיג אין אידן א שמחה: זייער גוט אז מיר בלייבן דא אין גלות, מיר וועלן הנאה האבן פונעם עולם הזה | דאס האט גורם געווען א גזירת כליה רח"ל | מרדכי האט געשריגן קולות אויפצואוועקן די אידישע געפילן און בענקעניש צום בית המקדש | ער איז געווען דער 'משה בדורו' וואס ער איז געווען דער בית המקדש | אידן האבן דערהערט זיין צעקה און תשובה געטון | מדה כנגד מדה: דער רבש"ע האט מגלה געווען א פלא'דיגע השגחה בתוך הטבע | צו ווייזן אז ער רוהט מיט זיי א גאנצן צייט | ונהפוך הוא - פון די גרעסטע יאוש איז געווארן די גרעסטע תקוה | דאס האט גורם געווען א שמחה וואס קען נישט צושטערט ווערן | אדר איז א צייט צו ווערן א פנימיות'דיגער מענטש וואס לעבט מיטן פנימיות'דיגן בית המקדש

..א

מכון לשבתך: דער טויש וואס דער בית המקדש האט געמאכט אין דער וועלט

נקודות:

חודש אדר הייבט זיך אן מיט 'שבת שקלים' - וואס דעמאלט איז מען 'משמיע על השקלים'... לויט די פנימיות הענינים האט 'שקלים' א דירעקטע שייכות מיט פורים און דאס ווייזט אז דער גאנצער מהות פון חודש אדר האט א שייכות מיטן בית המקדש

חרוב ווערן! אין אנדערע ווערטער מיינט דאס, אז די וועלט איז אינאמת'ן נישט ריכטיג ראוי פאר דעם אור; ווייל אויב די וועלט וואלט געווען ראוי, וואלט די סטרא אחרא נישט געקענט שולט זיין דערויף. און אזוי איז טאקע געווען, די סטרא אחרא האט באלד אנגעהויבן מיט זייער ארבעט, יענעם טאג האט דער יצר הרע שטארק צוגערעדט שלמה המלך חתונה צו האבן מיט 'בת פרעה', און באלד דעם ערשטן טאג האט שלמה המלך פארשפעטיגט מקריב צו זיין דעם קרבן תמיד אין צייט, ווייל בת פרעה האט אים פארדרייט די זמנים, און אזוי האט זיך אלעס אנגעהויבן מיטן לינקן פוס; ווי דער פסוק זאגט (ירמיה לב, לא): "על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למון היום אָשֶׁר בָּנו אֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה".

פארוואס האט מען נישט געווארט ביז מען וועט זיין ראוי?

שטעלט זיך א פשוט'ע שאלה: אויב דער רבנו של עולם האט געוואוסט אז דער בית המקדש וועט מוזן חרוב ווערן, ווייל עס איז צו א גרויסער אור און די וועלט איז נאכנישט גרייט פאר אזא אור, נו פארוואס האט ער בכלל געוואלט אז מען זאל שוין יעצט בויען א בית המקדש? זאל מען צוואווארטן ביז די וועלט וועט זיין ראוי דערצו?!

בעפאר מתן תורה - די וועלט איז א 'היכי תמצא' וויאזוי צו קענען דעם רבש"ע

דער ענין פון בית המקדש איז אן ענין פון

לויטן פשוט'ן פשט, איז דער ענין 'גראדע' אויסגעפאלן אין חודש אדר - אבער עס האט נישט קיין שייכות מיטן יום טוב פורים. אבער לויט די פנימיות הענינים האט 'שקלים' א דירעקטע שייכות מיט פורים און דאס ווייזט אז דער גאנצער מהות פון חודש אדר האט א שייכות מיטן בית המקדש. דאס קען מען אויך מדייק זיין פונעם לשון אין חז"ל (תענית כט): "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה - כך משנכנס אדר מרבין בשמחה", דאס הייסט, אז די צוויי זאכן זענען תלוי איינס אינעם צווייטן, אז פונקט ווי חודש אב איז מיוחד אויף אבילות צוליב דעם 'חורבן בית המקדש' - די זעלבע זאך איז 'פארקערט' אין חודש אדר, אז עס איז מיוחד אויף שמחה מיטן 'בנין בית המקדש'.

די וועלט איז נאכנישט געווען גרייט אויף א בית המקדש

כדי צו פארשטיין דעם שייכות פון חודש אדר צום בית המקדש, דארף מען קודם פארשטיין וואס דער בית המקדש איז בכלל. דער זוהר הקדוש זאגט (ח"א סא): אויפן פסוק (איכה ב, י): "עֵשָׂה ה' אֶשֶׁר זָמַם", אז ווי נאר מען האט אויפגעבויעט דעם בית המקדש האט דער רבנו של עולם באלד געזען אז דער אור פונעם בית המקדש איז א געוואלדיגער אור און עס איז צו גרויס - אז עס זאל קענען האבן א קיום אויף דער וועלט! די סטרא אחרא וועט זיך צו שטארק פארלייגן אויף דעם און עס וועט מוזן

אדר און ניסן - די בעסטע זמנים פון יאר
אז מען גייט אריין אין חודש אדר, דארף מען זיך אביסל מתבונן זיין אין דער גרויסקייט פון די זמנים. ווייל ביי חסידים האט מען אלעמאל געמאכט א גרויסן עסק פון 'קדושת הזמן', עס האט פארנומען ביי זיי א געוואלדיגן פלאץ אין עבודת ה'. בפרט די ארבע פרשיות וואס רבי פנחס קאריצער זי"ע האט געזאגט: "אין די ארבע פרשיות זעט מען זיך מיטן אויבערשטן". דאס זענען פיר ספעציעלע שבתים מיט גרויסע הארות. און בכלל, דער גאנצער חודש אדר איז א גרויסער חודש, א חודש פון גאולה, דאס זענען ממש פון די בעסטע זמנים פון א גאנץ יאר.

אדר איז א חודש פון 'איבערדרייען'

די כלליות'דיגע הגדרה אויף דעם חודש איז דער ענין פון 'וְנִהְיֶה הָאָדָר; ווי דער פסוק זאגט (אסתר ט, כב): "וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְיָ לָהֶם מְגִדּוֹ לְשִׁמְחָה וּמְאָבֵל לְיוֹם טוֹב". דארף מען פארשטיין וואס ליגט אין דעם אויסדרוק? וואס איז דער גרויסער גדולה פונעם ענין וואס אלעס האט זיך איבערגעדרייט אויף פונקט פארקערט?!

מען איז מרבה בשמחה - מען פריידט זיך מיטן בית המקדש

חודש אדר הייבט זיך אן מיט 'שבת שקלים' - וואס דעמאלט איז מען 'משמיע על השקלים', מען רופט אויס אז יעדער איינער זאל ברענגען די שקלים פאר די קרבנות ציבור אין בית המקדש.

דער כלל איז: ביי א 'דבר שבקדושה' איז נישטא אזא זאך ווי 'הסתלקות!' דאס הייסט, אפילו ווען דער זאך ווערט אוועקגענומען פון דער וועלט, פעלט דאס בלויז 'בהתגלות' - אז די וועלט איז נישט זוכה צו האבן די זאך אין דער עפנטליכקייט, אבער 'בגניזה' בלייבט עס ווייטער פונקט ווי פריער אן קיין שום שינוי!

דער רבנו של עולם האט געוואוסט, אז נאכדעם וואס אידן וועלן איינמאל געהעריג טועם זיין דעם טעם פון א 'בית המקדש בהתגלות', דעם טעם פון 'השראת השכינה' - וועלן אידן זיך שוין קיינמאל נישט קענען אפרייסן פון דעם! זיי וועלן שוין נישט קיינמאל נישט זיין די זעלבע ווי פריער!!

'השראת השכינה' - וואס דאס איז דער תכלית פון גאנץ 'בריאית העולם' - וואס בעצם האט זיך דאס שוין אנגעהויבן ביי 'מתן תורה'. ווייל ביז מתן תורה האט קיינער נישט דערהערט אז די מציאות פון 'וועלט' איז א 'כלי' פארן אור ה'. ווען איינער האט געפרעגט: וואס איז די תכלית פון דער וועלט? האט מען אים געענטפערט: די וועלט איז א בריאה וואס דער אויבערשטער האט באשאפן כדי אז דער 'אדם' - וואס ער איז דער תכלית פון דער בריאה - זאל אים מכיר זיין! דאס הייסט, דורכדעם וואס דער מענטש וועט זען א וועלט, און ער וועט פרעגן: "תאמר שבירה זו בלא מנהיג?" - ווער איז דער מנהיג פון דעם בירה? ביז ער וועט אנקומען צום תירוץ: "אני הוא בעל הבירה", ער וועט דערקענען דעם רבנו של עולם. אזוי אויך וועט ער דערקענען זיינע אלע מדות, ער וועט אריינטראכטן אינעם 'חסד' וואס די וועלט איז פול דערמיט - וועט ער זען די חסד ה', און אזוי ווייטער מיט אלע 'עשר ספירות' - וועלכע זענען א 'גילוי' פונעם רבנו של עולם, און דורך זיי קען מען אים קענען. דאס איז געווען די הסתלקות פון בעפאר מתן תורה.

נאך מתן תורה - די וועלט איז א 'כלי' פארן אור ה'

מתן תורה האט געטוישט די וועלט אויף אייביג, די וועלט האט באקומען א נייע משמעות. עס איז געווארן א מצב וואס דער אויבערשטער איז אראפגעקומען אין וועלט - כדי צו געבן זיין תורה; ווי דער פסוק זאגט (שמות יט, כג): "וַיִּרְדּוּ ה' עַל הָרַ סִינַי". אידן האבן געזען כביכול דעם רבנו

של עולם; ווי דער פסוק זאגט (דברים ה, ד): "פָּנִים בְּפָנִים דָּבַר ה' עִמָּכֶם". דאס האט ארויסגעברענגט, אז דורך לימוד התורה און קיום התורה איז מען ממשיך דעם רבנו של עולם אויף דער וועלט! די וועלט ווערט א כלי אין וואס דער רבנו של עולם איז שורה! דאס הייסט אין אנדערע ווערטער, מען קוקט שוין מער נישט אויף וועלט ווי בלויז א 'פעולה' פונעם רבנו של עולם - וואס דורכדעם קען מען אים 'מכיר' זיין, נאר מען קוקט אויף וועלט ווי א 'פלאץ' פונעם רבנו של עולם - וואס דורכדעם קען מען זיך 'טרעפן' מיט אים! ער קומט אראפ און רוהט דא אונטן אין וועלט! און דורכדעם וואס דער מענטש איז זיך מוכר - קען ער דערקענען דעם רבנו של עולם אליינס! נישט נאר זיינע 'פעולות' - נאר אים אליינס 'פנים בפנים'! ער קען ווערן נאנט צו זיין 'השראה' און 'גילוי אלקות' אויף דער וועלט.

וואס מען האט געזען ביי מתן תורה איינמאל - האט מען געזען אין בית המקדש אלעמאל

דער רמב"ן זאגט (שמות כה, א), אז נאך מתן תורה איז דער גאנצער ענין פון מתן תורה אויבערגעגאנגען צום בית המקדש. דאס הייסט, אז דער בית המקדש איז א פלאץ ווי דער 'מתן תורה' האלט אין איין אנגיין ווייטער! דארט איז געווען א כסדר'דיגע 'מתן תורה' - וואס דער אויבערשטער האט גערעדט צו משה 'מִכֵּין שְׁנֵי הַקְּרָבִים' (במדבר ז, פט). און נישט נאר משה רבינו וואס ער האט געהערט דעם 'קול מִדְּבַר אֱלֹהִים', נאר יעדער איד וועלכער איז געקומען צום בית המקדש האט זיך געטראפן מיטן רבנו של עולם

.ב.

כהר ציון לא ימוט: דער בית המקדש איז קיינמאל נישט געווארן 'אויס'

'פנים בפנים' - יעדער איינער לפי מדרגתו. בפרט ווען עס איז געקומען א 'יום טוב' און מען איז געקומען עולה רגל זיין, איז עס געווען ממש א 'באגאנעניש' מיטן רבנו של עולם; ווי דער לשון הפסוק (שמות לד, כג): "וַיִּרְאֶה כָּל זָכוֹן אֶת פְּנֵי הָאָדָם ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" - מען זאל זיך זען מיטן אויבערשטן כביכול.

פונעם בית המקדש נעמט מען דעם אור פון 'השראת השכינה' - איבעראל

נישט נאר ווען מען איז געקומען צום בית המקדש האט מען געשפירט די 'השראת השכינה', נאר דער אור פון בית המקדש האט זיך צושפרייט אויף די גאנצע וועלט, אז ווי אימער א מענטש געפונט זיך - זאל ער זיך קענען מדבק זיין אינעם רבנו של עולם וואס איז שורה דארטן. דערפאר האט בצלאל געדארפט נוצן די זעלבע אותיות מיט וואס די 'שמים וארץ' זענען באשאפן געווארן; ווי חז"ל זאגן (ילקוט שמות לא), ווייל דער משכן האט געטוישט די גאנצע וועלט! עס האט אריינגעברענגט אן אור פון 'השראת השכינה' איבעראל! ווי מען זעט אז דער זעלבער לשון וואס די תורה נוצט אויף די 'השראת השכינה' אין משכן (שמות מ, לד): "וַיִּכְבֹּד ה' מֵלֶא אֶת הַמִּשְׁכָּן", אט דער זעלבער לשון נוצט די תורה כלפי די 'השראת השכינה' אין דער גאנצער וועלט; ווי עס שטייט (במדבר יד, כא): "וַיִּמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ". נאר אודאי מוז מען אויך קומען אין בית המקדש פון צייט צו צייט, און נעמען פון דארט דעם אור צו קענען מגלה זיין די השראת השכינה איבעראל.

ויקם משה את המשכן - כדי עס זאל האבן א קיום אויף אייביג

דערפאר איז דער משכן געווארן אויפגעשטעלט דוקא דורך משה רבינו. ווייל משה רבינו'ס מדה איז 'נצח' - 'נצחיות', דעריבער זענען אלע מעשים פון משה 'נצחיים'. די אלע כלים וואס משה רבינו האט געמאכט - דער ארון, די מנורה און אזוי ווייטער - איז אלעס נגנז געווארן. די אויכים האבן נישט שולט געווען אויף 'מעשי ידי משה', נאר אלעס געפונט זיך נאך אויף דער וועלט ביזן היינטיגן טאג! מיר האבן טאקע נישט די זכיה עס צו זען, אבער עס געפונט זיך בגניזה.

בפועל ממש: יעדער איד קען היינט אויך לעבן מיט א פנימיות'דיגע בית המקדש

עס איז פארהאן היינט א באהאלטענע בית המקדש, וואס יעדער איד האט א שטיקל שייכות דערצו. און די צדיקים האבן ממש א גרויסן שייכות דערמיט! זיי זענען ממש דבוק בזמן הזה אין די אלע 'אורות' וואס האבן געלאכטן בזמן שבית המקדש היה קיים; ווי עס איז באקאנט וואס דער רבי פון לובלין ז"ע האט אמאל גאך יום כיפור פארציילט, אז ער האט מכויך געווען אלע כונות וואס דער כהן גדול האט מכויך געווען אין קודש קדשים. איז דער שטן געקומען מיט א קטרוג אז ער איז מקריב 'שחוט' חוץ'. האט דער רבי פון לובלין געשמייכלט זאגנדיג: "נו, אזעלכע קטרוגים קען איך אים נאך פארגייען!". אזוי אויך איז באקאנט וואס דער קאזניצער מגיד ז"ע האט איינמאל מוצאי יום כיפור געזאגט:

יאשיהו המלך האט 'גונז' געווען, ער האט עס באהאלטן ערגעץ אין א הייל - וואס דארטן אין יענעם הייל איז דער ארון בשלימות, נאר דער חסרון איז מצדנו, אז מיר האבן נישט קיין צוטריט דערצו. און אזוי איז מיטן גאנצן בית המקדש, אז דער חורבן האט עס נישט 'אוועקגענומען' - נאר דער חורבן האט עס 'באהאלטן' פון אונז.

עס קען נישט זיין קיין 'גניזה' - אויב עס איז נישט געווען קיין 'התגלות' פון פריער

דאס איז געווען די תכלית פון בויען דעם בית המקדש - כאטש מען איז נאכנישט געווען גרייט דערצו. ווייל דער רבנו של עולם האט געוואוסט, אז נאכדעם וואס אידן וועלן איינמאל געהעריג טועם זיין דעם טעם פון א 'בית המקדש בהתגלות', דעם טעם פון 'השראת השכינה' - וועלן אידן זיך שוין קיינמאל נישט קענען אפרייסן פון דעם! זיי וועלן שוין קיינמאל נישט זיין די זעלבע ווי פריער! זיי וועלן אייביג שפירן דעם 'טעם הגנוז' און זיך צוריק בענקען עס צו האבן נאכאמאל בהתגלות! זיי וועלן שפירן אז טאמער רייסט מען זיך אפ פון דעם טעם - מען בענקט נישט דערצו און מען לעבט נישט דערמיט - רייסט מען זיך פשוט אפ פונעם 'חיים'! און די זעלבע בחינה קען מען זאגן אויך כלפי דעם רבנו של עולם כביכול. איינמאל דער רבנו של עולם האט כביכול טועם געווען דעם תענוג פון 'דירה בתחתונים', וויל ער זיך שוין קיינמאל נישט אפרייסן פון דעם תענוג! כביכול דער רבנו של עולם מוז עס שוין אלעמאל האבן! און ער האט עס טאקע אייביג 'בפנימיות' און 'בגניזה'.

ווען די וועלט איז רייף - קען א בית המקדש ברענגען דעם 'תיקון השלם'

בשעת'ן בויען דעם בית המקדש איז די וועלט נאכנישט געווען אויף דער גרויסער מדרגה זוכה צו זיין צו אזא גילוי. ווייל טאמער וואלט מען יא געווען ראוי דערצו, וואלט דער בית המקדש געברענגט אז די וועלט זאל ווערן נאר בעסער און בעסער ביז עס וואלט ממש געווארן 'מות המשיח'. נאר די וועלט האט נאך דעמאלט געהאלטן זייער ווייט פון ימות המשיח, מען האט נאך געדארפט דורכגיין שווערע מלחמות מיט דער סטרא אחרא ביז מען וועט קענען ברענגען משיח. ווייל יעדע זאך וואס איז נוגע צו משיח, איז פארהאן דערויף די גרעסטע מלחמה אויף דער וועלט! די סטרא אחרא פארלייגט זיך מיט א 'מלחמת גוג ומגוג', מיט 'חבלי משיח' און מיט אלע כוחות שבעולם.

נאכן חורבן - איז דער בית המקדש אריבער פון א מצב פון 'התגלות' צו א מצב פון 'גניזה'

כאטש עס איז נאכנישט געווען די צייט פאר אזא גילוי פון בית המקדש, זאך האט דער רבנו של עולם געוואלט אז מען זאל שוין דעמאלט בויען דעם בית המקדש. ווייל דער כלל איז: ביי א 'דבר שבקדושה' איז נישטא אזא זאך ווי 'הסתלקות!' דאס הייסט, אפילו ווען דער זאך ווערט אוועקגענומען פון דער וועלט, פעלט דאס בלויז 'בהתגלות' - אז די וועלט איז נישט זוכה צו האבן די זאך אין דער עפנטליכקייט, אבער 'בגניזה' בלייבט עס ווייטער פונקט ווי פריער אן קיין שום שינוי! פונקט ווי דער 'ארון' - וואס

נישט יעדער כהן גדול איז געווען דארטן ווי מיר זענען היינט געווען! דער פשט איז, אז די צדיקים זענען דער בית המקדש! מיר האבן א בית

המקדש היינט אויך! אור הצדיקים איז דער אור פון בית המקדש! דער חילוק איז נאר, אז דער בית המקדש האט אויפגעטון די אלע ענינים

ג.

ותקותם בכל דור ודור: נס פורים זאגט אז דער אויבערשטער רוהט מיט אונז אויך אין גלות

ביים סוף גלות בכל האבן אידן פארלוירן האפענונג אויף דער גאולה

דער נס פון פורים האט פאסירט ביים סוף פון גלות בבל, אין א צייט וואס אידן זענען געשטאנען אינגאנצן פארלוירן, נאכדעם וואס לויט זייערע שבונוות איז שוין דורגעגאנגען זיבעציג יאר און נאכאלץ איז מען אין גלות, זיי זעען אז 'עולם כמנהגו נוהג', אלעס פארט ווייטער בדרך הטבע און מען זעט ניטאמאל עפעס 'סימנים' פון א גאולה וואס דארף ערגעצוואו אנצוקומען. אידן זענען געווען מיואש טראכטנדיג: "שוין זיבעציג יאר וואס עס איז נישטא קיין 'השראת השכינה' אין דער וועלט! דער רבונו של עולם איז צוריק ארויפגעגאנגען אין די הימלען - פונקט ווי בעפאר מתן תורה - און אונז איבערגעלאזט דא אליינס! עס איז נישטא מער קיין האפענונג אז דער אויבערשטער זאל אונז צוריק נעמען! מיר בלייבן שוין דא פארוועקען אין דער גשמיות'דיגער וועלט!"

סעודת אחשוורוש רופט אויס: מען דארף נישט קיין בית המקדש

אחשוורוש איז געווען א מבין צו פארשטיין צו דעם דערדריקטן גייסט ביי אידן, האט ער אויסגענוצט די געלעגנהייט און געמאכט א גרויסע סעודה, וואס די סעודה איז געווען דירעקט זיך צו פרייען מיטן חורבן בית המקדש! 'סעודת אחשוורוש' איז געווען ממש דער היפוך פון 'סעודת שלמה בשעתו' - דארט האט מען זיך געפריידט מיטן 'בנין הבית' און דא האט מען זיך געפריידט מיטן 'חורבן הבית'. און אחשוורוש האט געלאדנט אידן צו דער סעודה וועלנדיג אריינברענגען ביי אידן אז מען זאל משלים זיין מיטן מצב. עס זאל ווערן ביי זיי א 'לכתחלה'! א! עס איז שוין נישטא מער קיין מושג אז דער רבונו של עולם רוהט אויף דער וועלט! דאס איז געווען דער ענין פארוואס ער האט דארט צוגעשטעלט אלערליי תענוגים און תאוות גשמיות, ווייל מיט דעם האט ער כאילו געשיקט אזא מעסעדזש צו כלל ישראל: "וואס דארפט עטץ א בית המקדש מיט 'השראת השכינה'! וואס דארפט עטץ די עבודה פון כהנים און די שירה פון לויים! איך שטעל אייך צו אן 'עולם הזה' וואס מען קען דארט מאכן א גוט לעבן! איר וועט זען אז עס פעלט נישט אויס קיין השראת השכינה! מען קען זיין גליקליך און צופרידן אן דעם! ביי דער סעודה וועט מען זיך אפילו באנוצן מיט די כלים פון בית המקדש, וועט איר זען אז מען קען דאס נוצן אויף צו מאכן א לעבן! טא, וואס פעלט אייך אויס א בית המקדש?!"

נתחייבו כליה - בשביל שנהנו מסעודתו של אותו רשע

איין מרדכי הצדיק איז געווען וואס ער האט זיך בכלל נישט מייאש געווען פון דער גאולה, פארקערט, ער איז א גאנצן צייט געווען דבוק אינעם 'בית המקדש הגנוז'! דעריבער ווערט ער אנגערופן אין דער מגילה (אסתר ב. ה): "מְרַדְכֵי כֵן יְאִיר וְגו' 'איש יְמִינִי אֲשֶׁר הִגְלָה מִירוּשָׁלַיִם וְגו'." ווייל ווען אידן זענען פארטריבן געווארן

'בהתגלות', און די צדיקים טוען דאס אלעס אויף א גנוז'דיגן אופן! ווייל זיי זענען דבוק אין א באהאלטענעם בית המקדש.

נקודות:

מרדכי הצדיק איז ארויסגעגאנגען צו אידן און געשריגן צו זיי: "אידן, מיר קענען נישט אנגיין אן א בית המקדש! עס האט נישט קיין טעם אזא פוסטע לעבן! ניין! מען קען נישט משלים זיין מיטן מצב פון גלות! מיר מוזן אויך יעצט זיין דבוק צום באהאלטענעם בית המקדש! מיר מוזן וויסן אז אויך יעצט אין גלות איז דא 'השראת השכינה'! דער אויבערשטער האט אונז נישט פארלאזט! דורכדעם האט ער אריינגעשיינט און אויפגעוועקט ביי אידן דעם טעם פון בית המקדש און דער טעם פון השראת השכינה. און זיי האבן תשובה געטון אויף די מחשבות פון יאוש וואס זיי האבן געהאט ביים גיין צו 'סעודת אחשוורוש'.

ארויסגעגאנגען צו אידן און געשריגן צו זיי: "אידן, מיר קענען נישט אנגיין אן א בית המקדש! עס האט נישט קיין טעם אזא פוסטע לעבן! ניין! מען קען נישט משלים זיין מיטן מצב פון גלות! מיר מוזן אויך יעצט זיין דבוק צום באהאלטענעם בית המקדש! מיר מוזן וויסן אז אויך יעצט אין גלות איז דא 'השראת השכינה'! דער אויבערשטער האט אונז נישט פארלאזט! דורכדעם האט ער אריינגעשיינט און אויפגעוועקט ביי אידן דעם טעם פון בית המקדש און דער טעם פון השראת השכינה. און זיי האבן תשובה געטון אויף די מחשבות פון יאוש וואס זיי האבן געהאט ביים גיין צו 'סעודת אחשוורוש'.

מגילת אסתר - א גילוי אויף למפרע: דער אויבערשטער איז אלעמאל דא געווען מיט אונז

בכח די תשובה פון כלל ישראל, האט דער אויבערשטער געהאלפן אז "וַיִּהְיֶה כֹּה" עס איז געווארן אזא סארט ישועה פאר כלל ישראל וואס עס האט זיך איבערגעדרייט פון 'הסתר' אויף 'התגלות', פונעם גרעסטן 'איש' צום גרעסטן 'תקוה'. דער רבונו של עולם האט מגלה געווען אז מען זאל דורכזען איינמאל פאר אלעמאל אלע תיקונים וואס טוען זיך אפ אינעם 'העלם'! דאס איז דער גאנצער מהלך פון נס פורים, אז כאטש אלעס איז געווען מלוכש אין דער טבע - איז אבער געווען אזא 'השגחה פרטית' וואס האט זיך גארנישט געהאט צו שעמען פארן בית המקדש! עס איז געווען אזא אפענע השגחה וועלכע האט אויסגערופן דעם (ויקרא כו, מד): "וְאָף גַם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲרִיִּיָּהֶם לֹא מֵאֲסִתִּים וְלֹא גְעֻלָּתִים לְכַלְתֶּם!" עס האט אויסגערופן דעם (שורא ט, ט): "וַיִּבְעַרְתֶּנּוּ לֹא עֲבֹנֵנוּ אֶלְקִינוּ וְיֵשׁ עֲלֵינוּ חֶסֶד!" מען האט געזען למפרע אז די שכינה איז מיטגעגאנגען מיט אונז אין גלות און איז א גאנצן צייט דא געווען! דעריבער איז פון דער מעשה געווארן א 'מגילת אסתר', ווייל 'אסתר' איז מרמז אויף דער שכינה אין דער צייט וואס זי איז 'בהסתר', 'מגילת אסתר' מיינט, מען איז מגלה אז די שכינה איז דא אינעם הסתר! דער רבונו של עולם האט אונז נישט פארלאזט אין גלות! מיר האבן א בית המקדש בהסתר און עס טוען זיך ווייטער אפ אלע תיקונים אין גלות! עס איז נתגלה געווארן אז דער בית המקדש איז נישט געווען בחנם, נאר דער רבונו של עולם האט דאס געמאכט כדי דאס זאל מיטגיין מיט כלל ישראל אייביג אין אלע צייטן.

פורים עפנט זיך דער בית המקדש פאר יעדן איינעם - אפילו פאר די פשוט'ע

דער יום טוב פורים עפנט אויף א שער, אז יעדער קען האבן א קשר מיטן בית המקדש - אפילו אין גלות. ווייל אלץ וואס איז דעמאלט געווען - איז היינט אויך דא! אויב איז עס נישטא 'בהתגלות' - איז עס דא 'בגניזה'! און מען האט ספעציעל מתקן געווען א יום טוב פורים אויף דעם, כדי אז - נישט נאר צדיקים זאלן וויסן פון דעם - נאר יעדער פשוט'ער איד זאל קענען האבן שייכות מיט דעם.

מיר מוזן וויסן אז אויך יעצט אין גלות איז דא 'השראת השכינה'! דער אויבערשטער האט אונז נישט פארלאזט!"

מרבין מיינט, מען פריידט זיך נאכמער ווי אין די צייטן ווען מען האט יא געהאט דעם בית המקדש בהתגלות! ווייל יעצט אז מען איז דערגאנגען דעם באהאלטענעם בית המקדש - וועלכע איז נאך גרעסער און שטארקער! עס קען נישט חרוב ווערן!!

כ"ק מרן רבינו הזקן ז"ע מסטיטשין - י"ד כ"ד אדר א'
סעודת הלילא שנת תשע"ט

דער באהאלטענער בית המקדש קען מען אונז נישט צונעמען

דאס איז דער געוואלדיגער תוקף פונעם נס פורים, ווייל אין א געוויסן זין איז דער באהאלטענער בית המקדש נאך א שטארקערער בית המקדש ווי דער עפנטליכער בית המקדש! ווייל דער עפנטליכער בית המקדש קען חרוב ווערן, אבער דער באהאלטענער בית המקדש קען נישט חרוב ווערן! עס ווערט נישט נתפעל פונעם גאנצן הסתר פנים פון ארום! אינדרויסן קען הערשן א גרויסער חושך, און ער ווערט גארנישט נתפעל דערפון! דארטן גייט אלעס אָן ווי געהעריג! דערפאר ווערט דער חודש אנגערופן 'אדר', פונעם לשון הפסוק (תהלים ג. ד): "אָדיר בְּמָרוֹם ה'" - דער באשעפער פון הימל איז שטארק. דער פסוק הייבט דארט אן: "מְקֻלָּוֹת מִיָּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבָּרֵי יָם" - דאס גייט ארויף אויף די שטארקע גוים וואס האבן חרוב געמאכט דעם בית המקדש. זאגט אבער דער פסוק: "אָדיר בְּמָרוֹם ה'" - דער אויבערשטער איז נאך שטערקער, "עֲדֹתֶיךָ" - דייענע 'עדות', דאס מיינט כלל ישראל וועלכע זענען מעיד אויפן אויבערשטן, "נֶאֱמָנוּ מֵאֵד לְבִיתְךָ נֶאֱבָה קֹדֶשׁ" - זיי זענען זייער 'נאמן' צום בית המקדש! זיי האבן קיינמאל נישט פארגעסן פונעם בית המקדש! "ה' לֹאֲרָךְ יָמִים" - אפילו עס זאל זיין טויזנט מאל א חורבן, פארגעסן זיי נישט פונעם בית המקדש! דאס איז דער ענין פון חודש אדר; ווי חז"ל שטעלן דאס צו (ביצה טו): "הרצוה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה'". און דערפאר הייבט זיך אן דער חודש אדר מיט די שקלים פונעם בית המקדש, אלעס איז דער ענין, צו מגלה זיין אז דער בית המקדש גייט נאך ביזן היינטיגן טאג.

מרבין בשמחה - די שמחה פון חודש אדר איז נאכמער ווי די שמחה בזמן הבית

דאס איז די שמחה פון חודש אדר; ווי חז"ל זאגן (תענית כט): "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה" - פונקט ווי אין אב איז מען מתאבל אויפן חורבן פונעם 'בית המקדש בהתגלות', "כך משנכנס אדר מרבין בשמחה" - אזוי אויך אין חודש אדר פרייט מען זיך נאכמער, 'מרבין' מיינט, מען פרייט זיך נאכמער ווי אין די צייטן ווען מען האט יא געהאט דעם בית המקדש בהתגלות! ווייל יעצט אז מען איז דערגאנגען דעם באהאלטענער בית המקדש - וועלכע איז נאך גרעסער און שטארקער! עס קען נישט חרוב ווערן! דעריבער זאלסטו נישט זיין סתם בשמחה - נאר דו דארפט מרבה זיין בשמחה! די שמחה פון חודש אדר איז א בית המקדש'דיגע שמחה וואס איז 'נורא נוראות', נאך גרעסער ווי בזמן שבית המקדש היה קיים.

צו לעבן מיטן פנימיות'דיגן בית המקדש - דארף מען זיין א פנימיות'דיגער עובד ה'

מען לעבט אין אזא קאלטע און חיצונית'דיגע וועלט, די סטרא אחרא מאכט א גאנצע פראפעגאנדע פון שקר און כפירה. אבער עס זענען פארהאן יחיד סגולה וואס ווערן נישט נתפעל פון גארנישט. זיי זענען אליינס אויך בגניה, זייער נאמען טרעפט מען נישט אין די אלע צייטונגען, די אלע נייעס קוועלער וואס מעלדן אלע גרויסע מאורעות און קנאקערייען וואס טוט זיך אויף דער וועלט - רעדן נישט פון זיי. זיי געפונען זיך אין א באהאלטענע מקום, דארטן ווי מען האט באהאלטן דעם ארון און וואו מען האט גונז געווען דעם בית המקדש - דארטן דרייען זיי זיך ארום און זענען דבוק אין בית המקדש. זיי שטייען אויף ביי נאכט און זענען מתאבל אויפן חורבן בית המקדש, און זיי זענען עוסק בתורה, וואס דערמיט זענען זיי גורם שעשועים פאר די שכינה הק', זיי זענען באהאלטענע 'בית המקדש'דיגע אידן' וועלכע האבן א באהאלטענעם בית המקדש.

וואו טרעפט מען די סארט אידן?! אין געווענליכע צייטן טרעפט מען זיי נישט, זיי זענען דאך באהאלטן. אבער פורים ווערט 'מגילת אסתר' - די באהאלטענע צדיקים ווערן נתגלה! עס ווערט נתגלה אז עס זענען פארהאן אזעלכע סארט אידן. און דעמאלט איז דער צייט וואס יעדער איד קען האבן א תשוקה צו ווערן אזא סארט איד! דער חודש אדר - און כפרט פורים - גיבט כח פאר יעדן איינעם וואס וויל זיך מדבק זיין מיטן בית המקדש, אז ער זאל זיך קענען מדבק זיין און זיך מקבל זיין אז ער וועט זיין אן 'איש ימיני' וואס גייט נישט צום סעודת אחרשוש! ער וועט זיך נישט לאזן פארשעלעפן פונעם גאנצן 'עולם הזה' וואס שרייט אז מען קען לעבן א גוט לעבן אָן דעם בית המקדש! ער וועט זיך נישט לאזן איינרעדן פון די אלע 'קולות מים רבים אדירים' - וואס מאכן חרוב דעם בית המקדש, נאר ער וועט וויסן אז "אדיר במרום ה'".

בעיר טאראנא - מקום מושבו של רבינו הזקן לאחר מלחמת העולם הראשונה - גר רופא גדול שהיה רגיל לומר כי אינו מבין למה באים אליו עם חולים, שהרי אחר שהוא אומר איזה עצה או רפואה לעסוק בה, הולכים אל ה'סטיטשינער רב' והוא מבטל את דבריו ופועל ישועה, וא"כ למה בכלל מתחילים לבוא אצלו...

שמעתי מזקני הרה"ח ר' זילא זילבער ע"ה, אשר זכר את זה המעשה כאשר אירע. שרבינו הזקן אסר לבני העיר 'סטיטשינ' לטחון חייטים עבור המצות לפסח ע"י 'דאמפף מיל' (רייחים של קיטור), מפני שהרה"ק מצאנו זי"ע אסר זאת, ורבינו הזקן היה חסיד נלהב של הרה"ק מצאנו. ומעשה אירע באחד שהיה אופה מצות מצוה בערב פסח, והתרברב הלה כי הוא עומד להשתמש באותו הקמח שאסר רבינו הזקן. הזהירו רבינו הזקן כי יחדל ממעשיו שהרי הרה"ק מצאנו אסר זאת, ענה הלה בחוצפה כי אין בכונתו לשמוע בקול הרב, ועומד הוא לאפות מצות מקמח זה כמו שהוא רוצה. אמר רבינו הזקן לאנשי: 'זאגט'ס אים אז ער וועט נישט באקן! (אמרו לו כי הוא לא אירע). הגיע ערב פסח ואותו אדם עדיין עומד במרדו, ניגשו אליו כמה חסידים ואמרן לו: 'הרי אתה עומד לפסול את התנור באפיית מצות מקמח שהרב אסר, אנא הרשה לנו להשתמש בתנור לפניך עם מצות כשרות מקמח אחר, ואח"כ תאפה אתה כמו שתצוה'. הסכים הלה בדבר, ופנה לנוח קצת עד אשר יסיימו החסידים את אפיית מצותיהם. אבל הלה לא קם משנתו, ואכן לא אפה כלל מצות כאשר אמר רבינו הזקן. וסיפר לי יקני ע"ה, כי עדיין זוכר הלוייה של אותו אדם, אשר התקיימה בערב פסח אהה"צ.

רבינו הזקן היה רגיל לנסוע בימי הקיץ לעיר המרפא 'קרעניץ', וע"פ רוב היה הרה"ק מקאלאשיץ זי"ע ג"כ שוהה שם באותו זמן, והיה רגיל לבא לשמוע את שיחות החסידות של רבינו הזקן, והיה יושב לפני רבינו בדרך ארץ מופלגה, כי היה מחשיב מאד את רבינו הזקן. והנה רבינו הזקן היה יכול לספר את אותם הסיפורים מדי יום ביומו, כי היתה זו 'עבודה' גדולה אצלו לספר סיפורי צדיקים. פעם אחת טען אחד מן החסידים של הרה"ק מקאלאשיץ לפניו, כי רבינו הזקן מספר את אותם הסיפורים שוב ושוב, ולמה לו ללכת לשמוע זאת יום אחר יום. גער בו הרה"ק מקאלאשיץ ואמר לו: 'האסט נעכטן געזאגט איהו מקומן? היינט זאגסטו נאך אמאהל איהו מקומן?!' (אתמול אמרת 'איהו מקומן?' והיום אתה אומר שוב 'איהו מקומן?!'), וא"כ מה טענה היא שהם אותם המעשיות...

• דרכו בקודש של כ"ק מרן רבינו הזקן מסטיטשין זי"ע היה כמו אבותיו הק' לבית ראפשיץ, אשר הסתירו את עבודתם מדרגותיהם והשגותיהם הסתר בתוך הסתר. ובפרט כשבאו זמנים הנעלים כגון שבתות וימים טובים, כשרבינו הזקן התפלל או ערך את שולחנו הטהור שאפילו אבן דומם היה יכול להתעורר אז, היה תיכף ומיד מבטלם ע"י כל מיני תחבולות שונות, והכל בכדי שהרושם של התעוררות יפוג ולא ישאר מזה כל זכר.

וכגון מה שדיבר פעם בנו כ"ק מרן רבינו זי"ע אודות אביו הק', התבטא בתוך דבריו ואמר: 'דער טאטע ביי מלכויות זכרונות שופרות, ווער ווייסט ווי ער איז דעמאלס געוועהן!' (אבי כשהתפלל 'מלכויות זכרונות שופרות' בתפילת מוספין ברי"ה, מי יודע באיזה מדרגה עלינה היה אז!), וסיים רבינו וסיפר, כי אמנם תיכף ומיד כאשר עקר רבינו הזקן את רגליו בסיום תפלתו, התחיל לומר 'ווערטלעך' (דברי חידוד ושחוק) להסתיר את עבודתו שלא ישאר שום רושם מתפילתו הנשגבה. ושנה אחת אף ניגש לאחד מן הניצים שם מיד אחר התפלה ושאל אותו: 'וואו איז דער טאטע? ער איז נישט געקומען אויף ראש השנה, ער איז געווען קראנק צו קומען? זאג אים אז איך וועל אים צורעכט מאכ'ן...' (היכן אביך? הוא לא בא לכאן לראש השנה, וכי היה חולה מכדי לבוא? אָמרו לו כי אטפל בו...).

וכמו שסיפר הרה"ח ר' יוסף [יאשע] ליפשיץ ז"ל, כי פעם אחת היה אצל הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, וסיפר לו האדמו"ר מלעלוב כי פעם אחת בהיותו בעיר 'קראקא' זכה להשתתף באיזה שמחה, אשר רבינו הזקן היה נוכח שם. ואמר לו: 'יאשע כי ראה איך רבינו הזקן עושה 'ווערטלעך' כמו שהיה נוהג תמיד, וכל המשתתפים שחקו על הדברים, 'און איך האב געזעהן אז ער איז גארנישט אויף דעם עולם!' (ואילו אני ראיתי כי הוא איננו כלל בזה העולם!).

• תפלתו של כ"ק רבינו הזקן זי"ע היה בהשתפכות הנפש ובהתלהבות אש קודש, והיה נוהג כמנהג אבותיו הק' לדרת לפני התיבה כשליח ציבור בימי המועדים וזמני רצון מיוחדים, וכל מי שהיה נוכח בבית מדרשו בעת עמדו לפני התיבה באו לידי התעוררות גדולה עד מאד. וכמו ששמענו מאת כמה וכמה חסידים שזכו לשמוע את רבינו הזקן בתפלתו, שכאשר היה רק פותח את פיו הק' בתפלה, היתה שוררת התעוררות גדולה כ"כ בביהמ"ד, אשר היתה מקיפה את כל באי ביהמ"ד מנער ועד זקן ואפי' אנשים פשוטים ביותר. עד אשר העידו אותם חסידים על עצמם, כי ברגע שהיה רבינו הזקן ניגש לפני העמוד נתבטל מהם 'כח הבחירה', וכל מאווייהם ורצונותיהם היו אך ורק השתוקקות לגילוי כבוד ה' בכל העולם.

• רבינו הזקן היה מפורסם לבעל מופת גדול, והיה פועל מופתים נוראים בכל עת. וסיפרו החסידים כי בבית מדרשו של רבינו לא היו מדברים אודות המופתים כלל, מרוב שהתרגלו אליהם, כי היו ממש מעשים שבכל יום.

